

DECIZIA Nr.538
din 12 septembrie 2018

asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte

Publicată în Monitorul Oficial nr.1076 din 19.12.2018

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Doina Livia Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află examinarea cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, generat de emiterea, de către prim-ministru, a Deciziei nr.247/2018 pentru exercitarea unor atribuții, potrivit căreia, în perioada 6—13 august 2018, domnul Paul Stănescu, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, exercită atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României (Decizia nr.247/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.667 din 31 iulie 2018).

2. Cererea fost formulată în temeiul art.146 lit.e) din Constituție și al art.11 alin.(1) lit.A.e) și art.34 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.7.404 din 3 august 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.1.235E/2018.

3. Președintele Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art.216 alin.(1) din Codul de procedură civilă, coroborate cu cele ale art.14 din Legea nr.47/1992, declară deschise lucrările ședinței de judecată.

4. Magistratul-asistent-șef referă asupra faptului ca autoritățile aflate în conflict, respectiv prim-ministrul și Președintele României au comunicat punctele lor de vedere cu privire la conținutul conflictului și la căile de soluționare a acestuia în data de 14 august 2018.

5. La apelul nominal răspunde, pentru autorul sesizării, doamna Mihaela Ciochină, consilier prezidențial din cadrul Departamentului Legislativ al Administrației Prezidențiale, cu împuternicire depusă la dosar. Pentru prim-ministrul României răspunde doamna Sofia Mariana Moț, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției, cu împuternicire depusă la dosar. Procedura de citare este legal îndeplinită.

6. Președintele Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art.216 alin.(2) din Codul de procedură civilă, coroborate cu cele ale art.14 din Legea nr.47/1992, acordă cuvântul reprezentantului autorului sesizării pentru susținerea acesteia.

7. Doamna consilier prezidențial precizează circumstanțele cauzei ce au generat formularea prezentei cereri de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, acestea constând în emiterea, de către prim-ministru, a Deciziei nr.247/2018, potrivit căreia, în perioada 6—13 august 2018, unul dintre viceprim-miniștri este numit pentru a exercita conducerea operativă a activității Guvernului. Actul astfel emis este de natură a încălca normele constituționale sub două aspecte esențiale: pe de o parte, sunt afectate atribuțiile Președintelui României prevăzute de art.107 alin.(1) și (3), raportat la art.110 alin.(2) din Constituție, cu referire la prerogativa sa exclusivă de a desemna un prim-ministru interimar în situația în care prim-ministrul în funcție se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile; pe de altă parte, este nesocotit art.1 alin.(5) din Constituție, având în vedere faptul că decizia atacată afectează rolul constituțional, structura și desfășurarea activității Guvernului, fragmentând atribuțiile acestuia în funcții (denumite generic) „operative” și funcții „non-operative”, în condițiile în care legislația incidentă nu prevede o asemenea clasificare sau distincție, aspect de natură a crea confuzie atât din partea persoanei delegate a îndeplini aceste atribuții, cât și din partea destinatarilor actelor emise de acea persoană în această calitate.

8. Problematika de drept ce trebuie dezlegată în prezenta cauză constă, în esență, în determinarea posibilității/perogativei prim-ministrului de a-și desemna singur un înlocuitor, atunci când apreciază că nu poate să-și exercite în mod direct atribuțiile. Se arată, în acest sens, că, în ipoteza în care prim-ministrul „se îndepărtează de activitatea Guvernului”, acesta fie își exercită atribuțiile de la distanță, fie comunică Președintelui situația în care se află, pentru desemnarea unui prim-ministru interimar. În orice caz, chiar și în absența sa temporară, atribuțiile prim-ministrului nu pot fi cedate altei persoane și nu pot fi fragmentate, singura soluție prevăzută de Constituție fiind rezultată din coroborarea art.107 alin.(1) și (3) și a art.110 alin. (2), potrivit căreia Președintele României are un drept propriu și exclusiv de desemnare a unui prim-ministru interimar, pentru o perioadă de maximum 45 de zile. „Instituția” desemnării înlocuitorului prim-ministrului chiar de către acesta din urmă nu cunoaște reglementare juridică, iar numirea, în concret, a unei persoane în această calitate ar putea depăși chiar și termenul de 45 de zile, ceea ce ar fi evident contrar normelor fundamentale mai sus indicate.

9. În al doilea rând, se relevă faptul că Decizia nr.247/2018 nu prevede condițiile, motivele și nici efectele delegării acelor atribuții ale prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României. Ambiguitatea actului administrativ criticat vizează inclusiv nedeterminarea cu exactitate a atribuțiilor delegate, ceea ce este de natură a afecta relația Guvernului cu autoritățile publice de rang constituțional (Președintele României, Parlamentul). Se arată că, deși utilizează, la nivel terminologic, un „artificiu lingvistic”, referindu-se strict la componenta operativă a activității Guvernului, decizia prim-ministrului implică, în realitate, delegarea conducerii și coordonării activității Guvernului, ceea ce Constituția nu permite. Atribuțiile prim-ministrului nu pot fi împărțite în „operative” și „non-operative”, de aceea art.107 alin.(3) din Legea fundamentală consacră soluția potrivit căreia, în lipsa prim-ministrului titular, Președintele statului desemnează un prim-ministru interimar care are aceeași competență cu a titularului de drept al funcției. O interpretare diferită ar naște ipoteza/posibilitatea ca, la un moment dat, să existe, concomitent, doi prim-miniștri, fiecare exercitând atribuții diferite, dar specifice prim-ministrului, ceea ce nu poate fi admis.

10. Reprezentantul Președintelui României conchide, arătând că esența acestui conflict juridic de natură constituțională rezidă în modalitatea în care se asigură conducerea activității Guvernului de către prim-ministru, în special în contextul imediat al preluării de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene. Făcând trimitere și la argumentele expuse pe larg atât în motivarea cererii, cât și în punctul de vedere transmis la dosarul cauzei, acesta arată că, deși efectele Deciziei nr.247/2018 s-au epuizat, consecințele persistă, astfel că solicită Curții Constituționale constatarea existenței conflictului juridic de natură constituțională și stabilirea conduitei de urmat de către prim-ministru, într-o situație viitoare identică.

11. Având cuvântul în calitate de reprezentant al Guvernului, doamna secretar de stat Sofia Mariana Moț susține, mai întâi, că prezenta cauză nu îndeplinește condițiile stabilite în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005 și Decizia nr.97 din 7 februarie 2008) pentru a ne afla în prezența unui veritabil conflict juridic de natură constituțională. Deși temeiul cererii formulate de Președintele României îl reprezintă art.85 și art.107 din Legea fundamentală, situația *de facto* nu este cea descrisă în această cerere, astfel încât să fie îndeplinite condițiile constituționale privind instituirea interimatului. Astfel, potrivit art.107 alin.(3) din Constituție, doar cazurile reglementate la art.106 din aceasta, precum și imposibilitatea prim-ministrului de a-și exercita atribuțiile sunt cele care justifică și impun, în același timp, desemnarea unui prim-ministru interimar de către Președintele României, până la formarea noului Guvern. Or, în perioada efectuării unui concediu de odihnă de 7 zile, prim-ministrul în funcție nu s-a aflat nicio clipă în vreuna dintre ipotezele prevăzute de art.107 alin.(3) din Constituție. De aceea, prin Decizia nr.247/2018 nu se prevede delegarea vreunei atribuții constituționale a prim-ministrului. În timpul concediului legal de odihnă, prim-ministrul păstrează exercițiul deplin al competenței sale și are, de asemenea, disponibilitatea de a-și exercita atribuțiile. Totodată, pentru această perioadă nu au fost „delegate” atribuții proprii ale prim-ministrului, cum ar fi cea de reprezentare, de emiteră a unor acte de dispoziție, de conducere a activității unor organisme colegiale aflate în subordinea Guvernului etc. În concret, se precizează că, în perioada anterioară, nu au fost programate ședințe de Guvern, nu au avut loc numiri în funcții sau revocări din funcții, nu au avut loc ședințe ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării, în care prim-ministrul are calitatea de vicepreședinte și nici nu a fost exercitată vreo altă atribuție exclusivă a prim-ministrului, prevăzută de Constituție sau de art.13 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor.

12. O altă condiție necesară pentru a se putea reține existența unui conflict juridic de natură constituțională este aptitudinea acestuia de a crea un blocaj instituțional. Or, se poate constata cu ușurință faptul că nu a existat un atare blocaj și nici nu s-a încălcat principiul loialității constituționale și colaborării între autoritățile statului, astfel cum acesta a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

13. Reprezentantul Guvernului face referire și la practica guvernamentală din trecutul apropiat, în sensul că, atât în ianuarie 2015, cât și în august 2017, pot fi identificate decizii ale prim-ministrului în funcție cu același obiect ca și cel al Deciziei nr.247/2018, fără ca acestea să fi fost contestate de Președintele României, spre deosebire de cazul de față. De asemenea, se poate detecta un singur caz, în anul 2015, când Președintele României, având în vedere situația medicală ce determina o imposibilitate reală, efectivă, a prim-ministrului în funcție de a-și exercita atribuțiile, a desemnat un prim-ministru interimar, însă acea situație este cu totul diferită de cea prezentă în cauza de față.

14. Conchide prin a sublinia că prim-ministrul nu a avut, pe parcursul celor 7 zile de concediu de odihnă, reprezentarea că se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile. Prin urmare, nu se poate susține existența unui conflict pozitiv sau negativ de competență sau a unei situații conflictuale reale care să rezide în textul Constituției, nu a existat o perioadă de interimat a prim-ministrului, pentru a se exercita atribuția Președintelui prevăzută de art.107 alin.(3) din Constituție, de desemnare a unui prim-ministru interimar, iar prim-ministrul în funcție a avut o atitudine conformă cu textele și principiile constituționale, fără ca actul emis de acesta să conducă la crearea vreunui blocaj instituțional. Solicită Curții să respingă cererea și să constate că în cauză nu există conflict juridic de natură constituțională.

15. Doamna judecător Livia Doina Stanciu întreabă reprezentantul Guvernului care sunt argumentele pentru motivarea emiterii Deciziei nr.247/2018, în condițiile în care se susține că prim-ministrul nu s-a aflat în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile.

16. Doamna secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției arată că este necesară o analiză a efectelor actului contestat, în sensul de a se observa că prin acesta nu au fost „delegate” niciuna dintre atribuțiile proprii prim-ministrului, ci doar conducerea operativă a activității Guvernului, noțiune ce se regăsește în cuprinsul Legii nr.90/2001, astfel că nu se poate vorbi despre o fragmentare a atribuțiilor exclusive ale prim-ministrului. Scopul concret al Deciziei nr.247/2018 a fost acela ca, în lipsa efectivă, fizică, a prim-ministrului, viceprim-ministrul nominalizat să supervizeze activitatea specifică Guvernului și să-l informeze pe prim-ministru.

17. Doamna judecător Livia-Doina Stanciu îl întreabă, în continuare, pe reprezentantul Guvernului, care ar fi, în optica acestuia, sensul sintagmei „*imposibilitatea exercitării atribuțiilor*”, pentru a se argumenta susținerea potrivit căreia Decizia nr.247/2018 nu implică incidența art.107 alin.(3) din Constituție.

18. Reprezentantul Guvernului subliniază faptul că legislația în vigoare nu oferă o definiție a sintagmei „*imposibilitate de exercitare a atribuțiilor*”, însă, potrivit doctrinei, aceasta denotă o situație de o gravitate suficientă încât imposibilitatea să fie reală, efectivă, cum ar fi o problemă medicală gravă. Ilustrativ pentru o atare ipoteză este Decretul nr.565/2015 pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, emis de Președintele României pe fondul unei situații medicale a prim-ministrului care îl făcea inapt a-și exercita propriile atribuții. Se arată că situația de imposibilitate se apreciază fie de către prim-ministrul însuși, fie de un organism competent să emită un act prin care se atestă imposibilitatea în care se află prim-ministrul, iar nu de către Președintele statului, exclusiv.

19. În replică, reprezentantul autorului sesizării, doamna consilier prezidențial Mihaela Ciochină, dorește să intervină asupra a două chestiuni punctuale: 1) cu privire la activitățile de natură „operativă”, se arată că Legea nr.90/2001 cuprinde doar în art.18 o astfel de referire terminologică, în sensul că prim-ministrul, prin decizie, poate constitui consiliul, comisii și comitete interministeriale în scopul rezolvării unor probleme operative; or, în absența unei definiții legale, nu se poate cunoaște dacă „asigurarea conducerii operative a activității Guvernului” se referă la exercitarea unui ansamblu de atribuții ale prim-ministrului sau numai la unele dintre acestea, astfel că Decizia nr.247/2018 are, în general, un caracter neclar și, în special, este neclară pentru destinatarul acestui act; 2) cu privire la precedentul existent în materia „imposibilității de exercitare a atribuțiilor prim-ministrului”, constând în Decretul nr.565/2015, se admite că acesta există, însă rațiunea ieșirii din pasivitate de această dată constă în proxima preluare, de către România, a președinției Consiliului Uniunii Europene, astfel că se impune asigurarea unui climat politic stabil și lămurirea, în prealabil, a unor chestiuni care ar putea naște, în perioada ianuarie—iunie 2019, riscul unor conflicte juridice de natură constituțională pe marginea aceluiași aspecte încă neelucidate.

20. Președintele Curții Constituționale, având în vedere dispozițiile art.394 alin.(1) din Codul de procedură civilă, coroborate cu cele ale art.14 din Legea nr.47/1992, declară dezbaterile închise.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

21. Prin **Adresa nr.1.296 din 3 august 2018, Președintele României** a sesizat Curtea Constituțională cu cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între prim-ministrul

României și Președintele României, determinat de emiterea Deciziei nr.247/2018 pentru exercitarea unor atribuții, potrivit căreia, în perioada 6—13 august 2018, domnul Paul Stănescu, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, exercită atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României.

22. Prin actul de sesizare, se solicită Curții Constituționale constatarea existenței unui conflict juridic de natură constituțională (conflict pozitiv de competență) între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, determinat de desemnarea, prin decizie a prim-ministrului, a unui alt membru al Guvernului în vederea exercitării cu caracter temporar a unor atribuții ale prim-ministrului, în condițiile în care Președintele României are, potrivit art.107 alin.(3) din Constituție, competența de a desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, în situația în care prim-ministrul se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile. Pornind de la această situație de fapt, se solicită Curții analizarea și stabilirea întinderii și conținutului sintagmei „*imposibilitate de a-și exercita atribuțiile*” din cuprinsul art.107 alin.(3) prin raportare la art.110 alin.(2) din Constituție. Totodată, se subliniază faptul că soluționarea conflictului juridic de natură constituțională implică statuarea, prin decizia Curții, a conduitei de urmat de către prim-ministru în vederea reinstaurării ordinii constituționale.

23. *Cu privire la admisibilitatea conflictului juridic de natură constituțională*, se arată că, prin jurisprudența sa, respectiv Deciziile nr.53 din 28 ianuarie 2005, nr.148 din 16 aprilie 2003, nr.108 din 5 martie 2014, nr.270 din 10 martie 2008 sau nr.901 din 17 iunie 2009, Curtea Constituțională a stabilit trăsăturile specifice conflictului juridic de natură constituțională între autorități publice, trăsături ce au caracter cumulativ și nicidecum alternativ, astfel că neîndeplinirea vreuneia dintre ele reprezintă, *ab initio*, o cauză de respingere a sesizării.

24. Autorul sesizării demonstrează îndeplinirea, în prezenta cauză, a tuturor cerințelor de admisibilitate stabilite de Curte pe cale jurisprudențială. Astfel, în ceea ce privește autoritățile constituționale ce pot apărea ca subiecte ale unui conflict juridic de natură constituțională, se arată că atât Președintele României, cât și prim-ministrul pot fi părți într-un conflict juridic de natură constituțională, astfel cum a statuat Curtea prin jurisprudența sa, respectiv Decizia nr.838 din 27 mai 2009 și Decizia nr.358 din 30 mai 2018. Totodată, aspectele invocate vizează un conflict de competență (pozitiv sau negativ) născut între autoritățile publice constituționale, sau o situație conflictuală a cărei naștere rezidă în mod direct din textul Constituției. În speță, conflictul juridic de natură constituțională rezidă direct dintr-un text fundamental, respectiv prevederile art. 107 alin.(1)—(3), coroborate cu cele ale art.85 alin.(1) din Constituție. Conduita imputată prim-ministrului reprezintă o problemă de constituționalitate prin ea însăși și se subsumează unui raport de drept constituțional pur, având în vedere faptul că problema de drept ce trebuie dezlegată de Curtea Constituțională vizează posibilitatea prim-ministrului de a desemna un alt membru al Guvernului în vederea exercitării cu caracter temporar a atribuțiilor de prim-ministru. În acest cadru, Curtea Constituțională urmează să analizeze și să stabilească întinderea și conținutul sintagmei „*imposibilitate de a-și exercita atribuțiile*” din cuprinsul art.107 alin.(3) prin raportare la art.110 alin.(2) din Constituție. Fiind în prezența unor raporturi constituționale între prim-ministru și Președintele României, dezlegarea prezentei probleme litigioase nu intră în competența altor autorități și instituții publice, ci doar în competența de soluționare a Curții Constituționale, în conformitate cu art.146 lit. e) din Constituție și în acord cu jurisprudența constituțională (Decizia nr.358 din 30 mai 2018). În fine, referitor la existența unui blocaj instituțional ca și trăsătură specifică noțiunii de conflict juridic de natură constituțională, se susține că, prin emiterea Deciziei nr.247/2018, funcționarea Guvernului este plasată în afara cadrului constituțional, cu consecințe multiple ce vizează imposibilitatea Președintelui României de a-și îndeplini competența constituțională de a desemna un prim-ministru interimar. Pe de altă parte, consecințele acestei conduite — respectiv omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștința Președintelui României imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile — afectează rolul constituțional al Guvernului, structura acestuia, desfășurarea activității Guvernului ca organ colegial, întrunit în ședințe legal constituite și conduce la fragmentarea arbitrară a atribuțiilor acestei autorități constituționale în atribuții operative și atribuții non-operative.

25. *Cu privire la existența conflictului juridic de natură constituțională*, se arată că prezentul conflict juridic de natură constituțională este generat de omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștința Președintelui României imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile și acțiunea acestuia de a desemna un alt membru al Guvernului care să exercite, cu caracter temporar, atribuțiile de prim-ministru, prin emiterea unui act cu depășirea competențelor stabilite de Legea fundamentală.

26. În acest sens, se arată că prim-ministrul are, potrivit Constituției și Legii nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, un statut juridic distinct și bine determinat. Art.85, art.103 și art.107 alin. (1) din aceasta indică faptul că atât desemnarea, cât și formarea întregului Guvern sunt indisolubil legate de persoana ce urmează a îndeplini funcția de prim-ministru, respectiva persoană având drept de opțiune asupra listei Guvernului și a programului de guvernare ce urmează a fi supuse procedurii de investitură, respectiv de aprobare în Parlament. De asemenea, Legea

nr.90/2001 conferă prim-ministrului o poziție distinctă, potrivit căreia acesta conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, având o serie de atribuții proprii, cum ar fi convocarea și conducerea ședințelor de Guvern, semnarea în numele Guvernului a actelor acestuia și promovarea lor, reprezentarea instituției în relația cu celelalte autorități și luarea oricărei alte decizii în limita competențelor sale. Toate aceste atribuții se exercită de prim-ministru până la încetarea mandatului Guvernului. Potrivit art.110 alin.(2) din Constituție, Guvernul este demis la data retragerii de către Parlament a încrederii acordate sau dacă prim-ministrul se află în una dintre situațiile prevăzute la art.106, cu excepția revocării, ori este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

27. Referitor la ipoteza în care prim-ministrul este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, este indicat art.107 alin. (3) din Constituție, precum și art.9 din Legea nr.90/2001, autorul sesizării precizând că, în considerarea poziției constituționale a prim-ministrului, în cazul în care acesta se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României urmează să desemneze un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile prim-ministrului. Legiuitorul constituant nu a avut în vedere posibilitatea ca prim-ministrul să își delege atribuțiile, indiferent de motiv (lipsește din țară sau absentează din alt motiv, imposibilitatea este generată de o situație medicală sau personală etc.). Prim-ministrul interimar numit de Președintele României într-o atare situație va exercita toate atribuțiile prim-ministrului, Legea fundamentală neconținând vreo dispoziție din care să rezulte o limitare a exercitării acestora, o asemenea ipoteză fiind prevăzută numai în ceea ce privește atribuțiile Președintelui interimar al României [art.98 alin.(2)].

28. Din coroborarea dispozițiilor constituționale menționate rezultă că, în relația cu prim-ministrul, Președintele României este singura autoritate competentă să constate imposibilitatea exercitării de către acesta a atribuțiilor, caz în care desemnează un prim-ministru interimar dintre ceilalți membri ai Guvernului. Legea fundamentală nu îl obligă pe prim-ministru să justifice motivul ce generează imposibilitatea exercitării atribuțiilor, astfel că, ori de câte ori intervine o împrejurare care face imposibilă exercitarea atribuțiilor de către prim-ministru, se aplică procedura interimatului. Prim-ministrul nu are un drept de a propune persoana ce va fi desemnată în calitate de interimar, Constituția recunoscând un drept exclusiv al Președintelui României de a alege dintre membrii Guvernului persoana ce va fi desemnată prim-ministru interimar. Interimatul nu poate dura mai mult de 45 de zile.

29. Întrucât nici Legea fundamentală și nici Legea nr.90/2001 nu cuprind vreo mențiune care să definească noțiunea de „imposibilitate de a-și exercita atribuțiile”, rezultă, potrivit autorului sesizării, că voința legiuitorului constituant a fost aceea ca interimatul să intervină în cazul survenirii oricăror împrejurări de fapt care conduc la o imposibilitate. Orice altă interpretare ar fi contrară Constituției și ar goli de conținut dispozițiile art.107 alin.(3) din aceasta, în ceea ce privește exercitarea unei competențe proprii a Președintelui României și, totodată, ar nesocoti rolul constituțional al prim-ministrului. Dacă s-ar admite că prim-ministrul ar putea proceda în acest sens, fără a se apela la procedura constituțională a interimatului, ar însemna să se permită ca exercitarea atribuțiilor prim-ministrului de către o altă persoană decât cea investită de Parlament să fie posibilă pe o durată nelimitată. Or, o atare ipoteză nu beneficiază de niciun regim juridic (durată, condiții și efecte), iar, spre deosebire de aceasta, interimatul funcției de prim-ministru are prevăzută durata maximă, precum și consecința depășirii termenului constituțional, respectiv încetarea mandatului Guvernului, în condițiile art.110 alin.(2) din Constituție. Mai mult, conducerea Guvernului nu poate fi exercitată de către o persoană desemnată printr-un act subsecvent acordării votului de încredere de către Parlament, respectiv în baza unui act emis de prim-ministru, ci numai de către o persoană desemnată printr-un decret al Președintelui României, în conformitate cu art.107 alin.(3) din Constituție.

30. În concret, cu privire la Decizia nr.247 din 31 iulie 2018 emisă de prim-ministrul României, potrivit căreia domnul Paul Stănescu, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice exercită atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului, se arată că persoana astfel desemnată nu poate să conducă ședințele Guvernului și nici să semneze valabil actele adoptate de Guvern, aceste atribuții revenind, în condițiile art.24 și art.27 din Legea nr.90/2001, în mod exclusiv prim-ministrului investit de Parlament.

31. Totodată, noțiunea de „conducere operativă” nu se regăsește în Constituție și nici nu beneficiază de o definiție legală, deoarece competența Guvernului are un caracter unitar și este atribuită de textul constituțional exclusiv prim-ministrului, fără ca acesta să o poată fracționa exclusiv prin propria voință. Legea nr.90/2001 utilizează noțiunea de „operativ” în cuprinsul art.18 alin.(1), raportându-se la înțelesul său comun, reglementând posibilitatea prim-ministrului de a constitui, în scopul rezolvării unor probleme operative, prin decizie, consilii, comisii și comitete interministeriale. Diferențierile pe care Legea nr.90/2001 le face în privința atribuțiilor prim-ministrului — de reprezentare, în domeniul apărării naționale, privind relațiile cu Parlamentul sau cu Președintele țării, de numire și eliberare din funcții publice — au ca scop

organizarea activității Guvernului și nu pot fi interpretate în sensul că ar permite fragmentarea atribuțiilor prim-ministrului. Ca atare, în absența unei definiții legale a sintagmei „*conducerea operativă a activității Guvernului*”, nu se poate stabili dacă, prin decizia emisă, prim-ministrul a avut în vedere ansamblul atribuțiilor sale sau doar o parte a acestora, în această ultimă situație neputându-se stabili care dintre ele au fost vizate. Fiind neclare care sunt atribuțiile prim-ministrului cedate, va fi neclară și conduita persoanei desemnate a le exercita, ceea ce afectează funcționarea Guvernului în ansamblul său, situație ce atrage încălcarea principiului legalității, prevăzut de art.1 alin.(5) din Constituție în componenta privind calitatea legii.

32. În final, se subliniază imperativul ca raporturile instituționale dintre prim-ministru și Guvern, pe de o parte, și dintre aceste autorități și Președintele României, pe de altă parte, să funcționeze în cadrul constituțional al loialității și al colaborării, aceasta fiind o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului.

33. În temeiul art.35 alin.(1) din Legea nr.47/1992, au fost solicitate punctele de vedere ale părților aflate în conflict asupra conținutului conflictului și a eventualelor căi de soluționare a acestuia.

34. În **punctul de vedere** transmis cu Adresa nr.5/4.604/2018 și înregistrat la Curtea Constituțională cu nr.7.516 din 14 august 2018, **prim-ministrul României** apreciază că elementul fundamental pe care este construită cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională constă în pretinsa uzurpare a atribuțiilor constituționale ale Președintelui României referitoare la desemnarea unui candidat pentru funcția de prim-ministru [art. 85 alin.(1) din Constituție] și la desemnarea unui membru al Guvernului ca prim-ministru interimar [art.107 alin.(3) din Constituție].

35. Se apreciază, însă, că acest raționament este viciat, întrucât se bazează pe ipoteze artificiale și care nu se verifică în realitate, respectiv că, prin Decizia nr.247/2018, prim-ministrul în funcție ar fi desemnat un alt prim-ministru și că prim-ministrul în funcție se află în imposibilitatea exercitării atribuțiilor.

36. Astfel, cu privire la pretinsa desemnare a unui alt prim-ministru, se precizează faptul că, încă din titlul Deciziei nr.247/2018, se vorbește despre „*exercitarea unor atribuții*”, fiind evident că nu este vorba despre împuternicirea unui nou prim-ministru și nici măcar despre o delegare a tuturor atribuțiilor prim-ministrului, de vreme ce textul deciziei în discuție se referă la „*conducerea operativă*” a activității Guvernului. În lipsa unei definiții legale a acestei sintagme, delimitarea sferei sale semantice se poate raporta la sensul utilizat în materia managementului, în art.18 din Legea nr.90/2001, precum și într-o multitudine de acte normative cu același conținut, fiind exclusă delegarea atribuțiilor date de lege în mod expres prim-ministrului. Concluzia este că această sintagmă are un pronunțat caracter practic și are în vedere luarea și punerea în practică a deciziilor curente, de rutină, pentru un orizont scurt de timp. Se precizează, în acest sens, că atât în perioada 6—13 august 2018, menționată în decizie, cât și în perioadele indicate în alte decizii similare, nu au fost programate ședințe de Guvern, nu s-au realizat numiri în funcții publice ș.a.

37. Se mai arată că, din punctul de vedere al motivului ce a condus la emiterea sa și al naturii atribuțiilor delegate, Decizia nr.247/2018 are un pronunțat caracter propriu actelor aparținând sferei dreptului muncii, astfel că se poate afirma că ne găsim în fața unei veritabile delegări de atribuții, de vreme ce aceste atribuții nu îi sunt recunoscute doar delegantului în mod exclusiv, iar delegarea de atribuții (putere) apare ca admisibilă și în cazul instituțiilor și autorităților publice.

38. Se apreciază că nu ne aflăm în situația unei imposibilități de exercitare a atribuțiilor, prim-ministrul fiind în fapt oricând disponibil dacă nevoia o cere, iar delegarea unor atribuții de rutină are sensul din dreptul muncii, de asigurare a continuității activităților curente, interimatul nefiind nici necesar și nici util în situația dată. Prin urmare, pretinsa stare de imposibilitate de exercitare a atribuțiilor prim-ministrului nu poate fi reținută. Se arată că, în istoria recentă, a existat un singur caz în care, prin decret, respectiv Decretul nr.565/2015, Președintele României a desemnat un prim-ministru interimar pentru perioada imposibilității exercitării atribuțiilor de către prim-ministrul în funcție, motivele ce au condus la constatarea stării de imposibilitate fiind, în respectivul caz, de ordin medical.

39. Astfel, în lipsa unor precizări în cuprinsul Constituției, se înțelege că motivele ce conduc la imposibilitatea exercitării atribuțiilor prim-ministrului trebuie să fie suficiente de importante, că pot fi de lungă durată și că țin strict de persoana prim-ministrului. Prin urmare, un concediu de odihnă nu constituie o situație care aduce prim-ministrul în imposibilitatea exercitării atribuțiilor, nici din punct de vedere obiectiv, nici din punct de vedere subiectiv, neexistând vreun act emanând de la prim-ministru care să afirme existența stării de imposibilitate. De aceea, decizia criticată nu face nicio referire la „vacanța” sau „concediul de odihnă” în care s-ar afla prim-ministrul, acestea fiind doar informații prezentate în spațiul public. Aprecierea concediului de odihnă drept ipoteză ce determină imposibilitatea temporară a prim-ministrului de exercitare a atribuțiilor nu face decât să ducă în derizoriu această instituție, iar situația de față în care chiar Președintele României susține acest fapt tinde să conducă la uzurparea funcției prim-ministrului prin crearea în mod artificial a unor motive care ar conduce la activarea dreptului Președintelui de a desemna

un prim-ministrul interimar, tocmai o asemenea împrejurare fiind de natură să afecteze funcționarea Guvernului.

40. În fine, cu privire la pretinsa încălcare a principiilor constituționale ale loialității și colaborării între instituțiile publice, se subliniază că Decizia nr.247/2018 se înscrie într-o practică administrativă constantă a Guvernului, existând o serie de decizii similare emise, de-a lungul timpului, de prim-miniștri în funcție (deciziile nr.587/2017, nr.90/2017, nr.162/2015, nr.304/2014, nr.496/2013) care nu au atras critici din partea Președintelui României, cu atât mai puțin declanșarea unui demers atât de semnificativ precum un conflict juridic de natură constituțională. De aceea, se poate aprecia că principiile constituționale mai sus indicate au fost încălcate tocmai de către autorul prezentei cereri, „care a preferat să se adreseze Curții Constituționale, în loc să inițieze un dialog cu Guvernul pe această temă.”

41. În concluzie, întrucât din analiza Deciziei nr.247/2018 rezultă că este vorba despre o delegare a unor atribuții curente, prim-ministrul neaflându-se într-o situație de interimat, așa cum acesta este definit de dispozițiile art.107 alin.(3) din Constituție, se apreciază că solicitarea Președintelui României este inadmisibilă.

42. **Prin punctul de vedere** nr.CP1/1346/14.08.2018, înregistrat la Curtea Constituțională cu nr.7.522 din 14 august 2018, **Președintele României** arată, în prealabil, faptul că, deși la data soluționării conflictului juridic de natură constituțională, se vor fi epuizat efectele Deciziei nr.247/2018, rămâne Curții Constituționale a se pronunța asupra conflictului juridic de natură constituțională dintre prim-ministrul României și Președintele României, generat de omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștință Președintelui imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile în perioada 6—13 august 2018 și de acțiunea prim-ministrului de a desemna un alt membru al Guvernului să exercite, cu caracter temporar, atribuțiile de prim-ministru prin emiterea unui act, cu depășirea competențelor stabilite de Legea fundamentală. Epuizarea efectelor acestei decizii nu constituie un impediment în analiza pe fond a cererii, în acest sens fiind atât dispozițiile Legii nr.47/1992, cât și jurisprudența Curții Constituționale, fiind indicate Decizia nr.158 din 19 martie 2014, paragraful 43, Decizia nr.356 din 5 aprilie 2007 și Decizia nr.63 din 8 februarie 2017, paragrafele 84—86.

43. Suplimentar față de motivele prezentate în susținerea sesizării, autorul acesteia arată că, din interpretarea istorică a prevederilor art.107 alin.(1)—(3), coroborate cu art.85 din Legea fundamentală, dar și din analiza dispozițiilor Legii nr.90/2001, rezultă că voința constituantului originar — neechivocă și nesusceptibilă de interpretări — a fost aceea de a nu permite prim-ministrului să desemneze un locțiitor care să preia temporar funcția prim-ministrului sau atribuții ale acestuia, dacă acesta este în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile. Cât privește Legea nr.90/2001, aceasta prevede, potrivit art.48 coroborat cu art.51, doar posibilitatea ca un ministru care, din diferite motive, nu-și poate exercita atribuțiile curente, să desemneze un secretar de stat în vederea exercitării acestor atribuții, fără a reglementa, însă, o asemenea ipoteză și pentru prim-ministru. Mai mult, în literatura de specialitate a fost exprimată opinia potrivit căreia prim-ministrul nu-și poate delega atribuțiile, chiar dacă lipsește din țară sau absentează din alt motiv și că numai Președintele României poate da o asemenea delegare prin numirea unui prim-ministru interimar.

44. Situațiile obiective sau subiective ce pot interveni în viața persoanei care deține funcția de prim-ministru nu sunt de natură să o plaseze automat în imposibilitatea exercitării atribuțiilor. Aflat într-o împrejurare în care prim-ministrul ar fi nevoit să se îndepărteze pentru o perioadă determinată de activitatea Guvernului — în măsura în care este posibil —, acesta urmează să aprecieze cu privire la exercitarea propriilor atribuții, fie în sensul păstrării și continuării exercitării acestora (mai ales în condițiile dezvoltării tehnologiei în domeniul comunicațiilor), fie în sensul înștiințării Președintelui României asupra situației apărute, pentru a fi desemnat un prim-ministru interimar. Doar o asemenea soluție este în acord cu voința legiuitorului constituant și este compatibilă cu votul de încredere primit de prim-ministru din partea Parlamentului, fiind asigurată și respectarea principiului simetriei actelor juridice.

45. În consecință, prin sintagma „*imposibilitate de a-și exercita atribuțiile*” se înțelege orice împrejurare care, prin propria apreciere a prim-ministrului sau prin efectul unei evaluări externe (medicale, spre exemplu), îl pune pe acesta în situația de a nu-și putea exercita atribuțiile. În oricare dintre ipoteze, prim-ministrul nu-și poate desemna un locțiitor pentru tot sau pentru o parte dintre atribuțiile sale. Singura soluție prevăzută de constituant este mecanismul desemnării unui prim-ministru interimar de către Președintele României, doar astfel asigurându-se deplina respectare a art.85, art.103 și art.107 alin.(3) din Constituție, precum și înlăturarea posibilității de eludare, prin recurgerea la delegare, a consecințelor prevăzute de art.110 alin.(2) din Legea fundamentală.

46. Președintele României mai semnalează faptul că Decizia nr.247/2018 nu cuprinde, în preambulul său, nici motivul de fapt și nici temeiul juridic ce ar permite desemnarea unui alt membru al Guvernului să exercite atribuțiile prim-ministrului, unicul temei de drept invocat fiind reprezentat de art.19 din Legea nr.90/2001, care se referă la competența generală a prim-ministrului de a emite decizii. Însă

această competență generală poate fi exercitată numai dacă prim-ministrul are, potrivit legii, atribuția respectivă; or, nici Constituția și nici Legea nr.90/2001 nu recunosc prim-ministrului dreptul de a-și delega atribuțiile.

47. Cât privește eventualele căi de soluționare a prezentului conflict juridic de natură constituțională, se arată că, potrivit art. 146 lit.e) din Constituție și jurisprudenței Curții, acestea urmează a fi arătate de instanța de contencios constituțional, pentru că autoritatea publică ce a generat conflictul a cărui existență a fost constatată în urma analizei Curții să respecte și să se conformeze deciziei Curții. În acest sens, se solicită Curții să stabilească conduita de urmat de către prim-ministru și măsurile ce se impun în vederea reinstaurării ordinii de drept constituționale, iar, pentru viitor, obligarea prim-ministrului ca, ori de câte ori consideră că se află într-o împrejurare care îl pune în imposibilitatea exercitării atribuțiilor, să urmeze procedura prevăzută de art.107 alin.(3) din Constituție.

CURTEA,

examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre prim-ministru, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, punctele de vedere ale prim-ministrului și ale Președintelui României, înscrisurile depuse, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantului Președintelui României și cele ale reprezentantului Guvernului, prevederile Constituției și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

I. Admisibilitatea cererii formulate

48. În conformitate cu dispozițiile art.146 lit.e) din Constituție, Curtea Constituțională soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere ale Parlamentului, a prim-ministrului sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. În jurisprudența sa în materie, Curtea a arătat că subiectele de drept pe care Legea fundamentală le îndrituiește a sesiza Curtea sunt limitativ prevăzute, dispoziția constituțională nedistingând după cum autoritățile pe care le reprezintă sunt sau nu părți în conflictul cu care sesizează Curtea. Autoritățile publice care ar putea fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională sunt numai cele cuprinse în titlul III din Constituție, și anume: Parlamentul, alcătuit din Camera Deputaților și Senat, Președintele României, ca autoritate publică unipersonală, Guvernul, organele administrației publice centrale și ale administrației publice locale, precum și organele autorității judecătorești (a se vedea, de pildă, Decizia nr.988 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.784 din 24 noiembrie 2008). Raportat la prezenta cauză, Curtea reține că Președintele României este titular al dreptului constituțional de a formula cereri cu privire la soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre prim-ministrul României, pe de o parte, ca reprezentant al Guvernului și Președintele României, pe de altă parte, autorități publice susceptibile a avea calitatea de părți într-un conflict juridic de natură constituțională.

49. În ceea ce privește noțiunea de conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice, Curtea Constituțională, în jurisprudența sa evolutivă în materie, a statuat faptul că aceasta „vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției” (a se vedea Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005, Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008, Decizia nr.901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.503 din 21 iulie 2009). Sub aspectul obiectului cererii, Curtea constată că cererea formulată vizează constatarea existenței unui conflict juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, generat de omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștința Președintelui imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile în perioada 6—13 august 2018 și acțiunea acestuia de a desemna un alt membru al Guvernului să exercite, temporar, unele atribuții ale prim-ministrului, prin emiterea Deciziei nr.247/2018, cu depășirea competențelor stabilite de art.107 alin.(3) coroborat cu art.85 alin.(1) Legea fundamentală. Așadar, autorul sesizării reclamă un conflict pozitiv de competență constituțională, ceea ce conferă cererii caracter de admisibilitate și din prisma obiectului său.

50. Cât privește aspectul de natură temporală reprezentat de faptul că, la data judecării prezentei cereri de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, s-au epuizat deja efectele Deciziei nr.247/2018 — actul emis de prim-ministrul României ce a generat, în fapt, formularea sesizării de către Președintele României —, prin depășirea intervalului 6—13 august 2018 pentru care decizia în cauză a fost emisă, se constată că acesta nu poate reprezenta un fine de neprimire a sesizării. În acest sens, Curtea a stabilit: „Cu privire la evenimentele care au legătură directă cu obiectul conflictului juridic de natură constituțională, dar care survin ulterior sesizării Curții Constituționale cu soluționarea acestuia, Curtea, într-o jurisprudență constantă, a reținut că ele nu pot influența cadrul procesual al exercitării acestei atribuții a Curții, procedură care își însușește toate trăsăturile unei proceduri jurisdicționale de drept public” (pe larg,

În acest sens, a se vedea Decizia nr.63 din 8 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.145 din 27 februarie 2017, paragrafele 84—86).

51. Așadar, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.e) din Constituție și ale art.1, 10, 34—36 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, să se pronunțe asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre prim-ministru, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte.

II. Analiza pe fond a cererii formulate de către Președintele României

52. Raportat la situația de fapt litigioasă, Curtea reține că prim-ministrul a emis Decizia nr.247/2018 prin care a delegat unele dintre atribuțiile sale operative unui viceprim-ministru, pentru perioada 6—13 august 2018. Întrucât Constituția nu distinge în privința împrejurărilor ce determină imposibilitatea prim-ministrului de a-și exercita, personal, atribuțiile, autorul sesizării — Președintele României — solicită Curții să definească sintagma „*imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile*” din cuprinsul art.107 alin.(3) din Legea fundamentală și să constate, în consecință, existența unui conflict juridic de natură constituțională generat, pe de o parte, de omisiunea prim-ministrului de a-l informa în privința stării sale de imposibilitate și, pe de altă parte, de acțiunea acestuia de a emite Decizia nr.247/2018, cu depășirea competenței constituționale exclusive a Președintelui în această materie.

53. Pentru a se stabili însă existența unui conflict juridic de natură constituțională în sensul art.146 lit.e) din Constituție, Curtea trebuie mai întâi să determine dacă autoritățile publice implicate în acest diferend au încălcat vreun text constituțional sau au avut o conduită contrară normelor fundamentale. Altfel spus, dacă s-a produs un conflict nu doar juridic (și cu atât mai puțin, de ordin politic), ci și de natură constituțională.

54. În raport cu specificul prezentei spețe și al motivării autorului sesizării, Curtea urmează să analizeze următoarele aspecte: a) semnificația sintagmei „*imposibilitate de a-și exercita atribuțiile*” din cuprinsul art.107 alin.(3) din Constituție; b) dacă, prin emiterea Deciziei nr.247/2018, prim-ministrul a procedat într-un mod contrar art.107 alin.(3) din Constituție, în raport cu interpretarea constituțională a acestei sintagme ce rezultă în urma analizei de la lit.a); c) în ipoteza unui răspuns afirmativ la chestiunea de la lit.b), dacă respectiva conduită este/a fost generatoare a unui blocaj instituțional.

55. Pentru a ajunge, punctual, la aspectele de mai sus, Curtea va analiza, în prealabil, rolul și atribuțiile Guvernului, configurate la nivelul Constituției și al legislației incidente, precum și poziția pe care prim-ministrul o are în cadrul Guvernului și în relația cu alte autorități/instituții publice fundamentale.

56. Potrivit art.102 alin.(1) din Constituție, „(1) *Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.*” Textul atribuie Guvernului un dublu rol fundamental: un rol politic și un rol administrativ. Rolul politic se reflectă în aplicarea programului său de guvernare, acceptat de Parlament odată cu investirea, în planul politicii interne și externe a țării; rolul administrativ se concretizează prin exercitarea conducerii generale a administrației publice, în scopul asigurării aducerii la îndeplinire a măsurilor adoptate în vederea realizării rolului său politic. Rolul Guvernului astfel stabilit în Constituție se concretizează în atribuțiile acestuia, reglementate în legea organică proprie — Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.164 din 2 aprilie 2001, cu modificările și completările ulterioare.

57. Prim-ministrul deține un loc aparte — *primus inter pares* — în structura Guvernului, Constituția asigurându-i, pe lângă prerogativa esențială de conducere a Guvernului și coordonare a activității membrilor acestuia, cu respectarea atribuțiilor ce le revin [art.107 alin.(1)], un statut special și o poziție de autoritate executivă de sine stătătoare, cu prerogative proprii, exclusive. Acestea vizează, în esență, raporturile sale cu Parlamentul și cu Președintele României, raporturi ce sunt, însă, indisolubil legate de rolul constituțional al Guvernului. Astfel, Președintele României desemnează candidatul pentru funcția de prim-ministru [art.85 alin.(1)], urmând ca acesta să ceară votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului [art.103 alin.(2)]; prim-ministrul poate cere participarea Președintelui României la ședințele Guvernului și în alte situații decât cele prevăzute de art.87 alin.(1); prim-ministrul contrasemnează decretul emis de Președintele României în exercitarea atribuțiilor sale prevăzute în art.91 alin. (1) și (2), art.92 alin.(2) și (3), art.93 alin.(1) și art.94 lit. a), b) și d) [art.100 alin.(2)]; prim-ministrul prezintă Camerei Deputaților sau Senatului rapoarte și declarații cu privire la politica Guvernului, care se dezbate cu prioritate [art.107 alin. (1) fraza a doua]; prim-ministrul propune Președintelui numirea și revocarea unor membri ai Guvernului [art.85 alin.(2)], precum și desemnarea unor intermari [art.107 alin.(4)]; propune Parlamentului aprobarea noii structuri sau compoziții politice a Guvernului, în caz de remaniere guvernamentală [art.85 alin. (2) și (3)]; semnează hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern [art.108 alin.(4)]; prim-ministrul are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională cu o cerere pentru soluționarea unui conflict juridic de natură constituțională [art.146 lit.e)]; Guvernul este demis dacă prim-ministrul se află într-una din cazurile de încetare a funcției de membru al Guvernului, prevăzute la art. 106 sau se află în imposibilitatea de a-și

exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile [art.110 alin.(2)]; spre deosebire de ceilalți membri ai Guvernului, prim-ministrul nu poate fi revocat de Președintele statului [art.107 alin.(2)]. Toate aceste competențe/prerogative de ordin constituțional îl vizează direct, exclusiv și personal pe prim-ministru.

58. Dezvoltând cadrul constituțional, Legea nr.90/2001 prevede, la rândul său, o serie de alte atribuții exercitate personal și exclusiv de prim-ministru, exemplificative fiind cele reglementate la art.4, art.6 — potrivit cărora ia act de demisiile membrilor Guvernului, art.8, toate atribuțiile prevăzute în secțiunea a 4-a — Primul-ministru, art.13—19, din Legea nr.9/2001, care vizează, în esență, calitatea acestuia de vicepreședinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării și toate atribuțiile ce decurg din această calitate, precum și atribuții legate de numiri și eliberări din funcții în cadrul Guvernului, art. 24 — potrivit căruia „*Sedințele Guvernului se convoacă și sunt conduse de primul-ministru*”, art.27 — referitor la dreptul distinct de decizie al prim-ministrului în lipsa consensului, precum și la semnarea hotărârilor și ordonanțelor Guvernului sau art.37 — cu privire la solicitarea adresată Parlamentului cu privire la modificarea structurii Guvernului.

59. Așa fiind, Curtea constată că **atribuțiile/prerogativele exercitate exclusiv de prim-ministru** în realizarea rolului politic al Guvernului sunt, în primul rând, cele **de conducere și de reprezentare a Guvernului** în raporturile cu celelalte autorități publice constituționale, cum ar fi Președintele României, Parlamentul, Curtea Constituțională, precum și **de coordonare a activității membrilor Guvernului**, cu respectarea atribuțiilor ce le revin. Aceste atribuții concretizează rolul eminent politic și exclusiv al prim-ministrului în realizarea programului de guvernare, prin asigurarea îndeplinirii măsurilor adoptate în planul politicii interne și externe a țării. Este evident că aceste atribuții exclusive, fiind direct legate de rolul politic al prim-ministrului în structura statutului de drept, **nu pot fi delegate**, fiind indisolubil legate de persoana prim-ministrului titular, numit în funcție potrivit normelor constituționale.

60. Dincolo de aceste atribuții ce justifică poziția deosebită a prim-ministrului în rândul membrilor Guvernului și calitatea sa de autoritate executivă administrativă distinctă, prim-ministrul **îndeplinește și alte sarcini, specifice oricărui conducător al unei autorități/instituții publice sau oricărei entități juridice. Acestea presupun activități zilnice, de rutină, prin care se asigură buna funcționare a autorității/instituției publice.** Funcționarea Guvernului în bune condiții impune ca aceste activități cu caracter administrativ să fie exercitate, în lipsa prim-ministrului, de către un alt membru al Guvernului, care urmează să vegheze asupra executării acțiunilor deja hotărâte și la buna desfășurare/derulare a activităților aflate în curs.

61. În mod evident, toate aceste activități, curente sau urgente, nu pot face obiectul unor reglementări de nivel constituțional sau legal, în sensul restrâns al termenului. O enumerare exhaustivă a unor astfel de atribuții ar fi imposibil de efectuat într-un act normativ primar sau secundar, având în vedere caracterul lor practic, punctual, legat de desfășurarea tuturor activităților de conducere administrativă. În acest sens, Curtea observă art.18 alin.(2) din Legea nr.90/2001, potrivit căruia „(2) *Primul-ministru îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în Constituție și de lege sau care decurg din rolul și funcțiile Guvernului.*” Aceste atribuții nu se pot suprapune celor expres prevăzute în competența prim-ministrului, nu definesc rolul său constituțional și nici nu sunt indisolubil legate de persoana numită în funcția de prim-ministru, astfel că pot fi obiect al unui act de delegare.

62. **În această categorie de atribuții se pot înscrie și cele care vizează „conducerea operativă a activității Guvernului României”, la care Decizia nr.247/2018 face referire.** Având în vedere definiția din *Dicționarul explicativ al limbii române* — potrivit căreia „operativ” înseamnă „care lucrează repede, expeditiv, activ; care are efect (rapid); eficace, eficient; care necesită luarea unor măsuri imediate, rapide și eficiente” —, rezultă că măsurile luate punctual, pentru asigurarea conducerii operative a activității Guvernului **nu pot avea, prin natura lor, capacitatea de a completa, modifica sau afecta programul de guvernare, politica internă și externă a țării sau componența ori structura Guvernului.**

63. Cât privește pretinsa lipsă de claritate a sintagmei „atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului” din cuprinsul articolului unic al Deciziei nr.247/2018, Curtea reține că înțelesul acesteia nu poate fi determinat decât în legătură directă cu dublul rol al Guvernului, cu prerogativele expres rezervate de Constituție și de Legea nr.90/2001 prim-ministrului, în exclusivitate, precum și cu întreaga concepție a legiuitorului ordinar ce se degajă din economia Legii nr.90/2001, așa cum au fost acestea prezentate mai sus. Curtea nu poate reține susținerea potrivit căreia din formula „*atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României*” nu se poate determina, în concret, care dintre atribuții urmează a fi exercitate de către persoana desemnată în acest sens. Este adevărat că, dat fiind specificul lor, aceste atribuții de natură „operativă”, efectiv vizate de decizia prim-ministrului, nu puteau fi enumerate în concret și nici exhaustiv, fiind imposibil de prevăzut. Însă, date fiind câmpul său de aplicare, precum și destinatarul actului normativ, este evident că actul normativ contestat nu poate crea confuzie. În cazul de față, norma are un pronunțat caracter tehnic, de specialitate, iar destinatarul său direct — viceprim-ministrul desemnat să exercite acele atribuții privind conducerea operativă a activității

Guvernului — este un membru al Guvernului, deci o persoană de specialitate, familiarizată cu tipurile de activități curente desfășurate de prim-ministrul titular și care nu se poate afla în dificultate cu privire la sensul sintagmei „*conducerea operativă*”. În același sens Curtea s-a mai pronunțat prin Decizia nr.454 din 4 iulie 2018*), nepublicată încă în Monitorul Oficial al României la data pronunțării prezentei decizii, paragrafele 47 și 48, prin care a statuat următoarele: „Semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi.” Așa fiind, criticile autorului sesizării referitoare la încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție nu sunt întemeiate.

a) Semnificația sintagmei „imposibilitate de a-și exercita atribuțiile” din cuprinsul art.107 alin.(3) din Constituție

64. Potrivit art.107 alin.(3) din Constituție: „(3) *Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern.*”

65. Întrucât dispozițiile art.107 alin.(3) din Constituție nu fac niciun fel de precizare cu privire la natura împrejurărilor ce determină imposibilitatea exercitării atribuțiilor prim-ministrului, care să definească sensul sintagmei „imposibilitatea exercitării atribuțiilor”, autorul sesizării afirmă faptul că aceasta se referă la orice fel de imposibilitate, indiferent de persistența în timp sau de motivele ce o determină, având în vedere regula potrivit căreia normele constituționale sunt limitative și de strictă interpretare. Prin urmare, în această optică, prim-ministrul este obligat ca, indiferent de motivul și de durata pentru care apreciază că se află în imposibilitate, să-l anunțe pe Președintele României, pentru ca acesta să numească, prin decret, un prim-ministru interimar.

66. În consecință, Curtea urmează a defini, în cadrul sintagmei „*imposibilitatea exercitării atribuțiilor*”, sensul noțiunii de „*imposibilitate*”, astfel cum acesta apare în cuprinsul art.107 alin.(3) din Constituție.

67. În acest sens, Curtea observă, mai întâi, definiția din *Dicționarul explicativ al limbii române* a noțiunii analizate, potrivit căreia „*imposibilitate*” denotă caracterul sau situația a ceea ce nu este posibil, faptul de a nu putea face ceva, care nu se poate îndeplini, irealizabil, ceea ce este (aproape) cu neputință de realizat; imposibil de făcut, de conceput în mod logic; lucru imposibil; ceea ce împiedică realizarea a ceva; ceea ce nu poate exista; ceea ce nu se poate face, ceea ce nu se poate produce, nu poate fi realizat.

68. Sensul noțiunii de „imposibilitate” care se degajă din aceste definiții este cel al unei imposibilități reale și obiective, și nu relative, care nu depinde de persoană, exterioare acesteia. De asemenea, prin caracterul obiectiv al imposibilității se subînțelege faptul că respectiva situație este insurmontabilă, nu poate fi împiedicată sau îndepărtată, deci nu se poate interveni spre a înlătura respectivul motiv ce a determinat imposibilitatea, utilizându-se metode/mijloace/acțiuni obișnuite, uzuale. De aici rezultă caracterul său extraordinar, ieșit din comun, în afara naturii firești. Trăsătura caracteristică definitorie a „*imposibilității*” este aceea că aceasta trebuie să fie reală, obiectivă și de natură insurmontabilă, cu neputință de împiedicat.

69. În concluzie, Curtea constată că sensul sintagmei „*imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile*”, cuprinsă în art.107 alin.(3) din Constituție, trebuie să se raporteze, invariabil, la caracterul obiectiv, real, cert și demonstrabil/comensurabil al unor evenimente ce au loc independent de conduita subiectivă sau voința unei persoane, exterioare acesteia și care o împiedică în mod evident să-și exercite prerogativele specifice mandatului.

b) Odată explicat sensul sintagmei „imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile”, Curtea urmează a analiza dacă, prin emiterea Deciziei nr.247/2018, prim-ministrul a procedat într-un mod contrar art.107 alin.(3) din Constituție, în raport cu interpretarea constituțională a acestei sintagme.

70. Decizia nr.247 din 31 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.667 din 31 iulie 2018, semnată de prim-ministrul în funcție și contrasemnată de secretarul general al Guvernului, are următorul conținut:

„În temeiul art.19 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — În perioada 6—13 august 2018, domnul Paul Stănescu, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, exercită atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României”.

---

*) Decizia Curții Constituționale nr.454 din 4 iulie 2018 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.836 din 1 octombrie 2018.

71. Potrivit susținerilor autorului cererii, prin emiterea acestei decizii, prim-ministrul s-a plasat în afara cadrului constituțional, încălcând competența exclusivă a Președintelui României de a numi, în temeiul art.107 alin.(3) din Constituție, un prim-ministru interimar, în considerarea imposibilității prim-ministrului titular de a-și exercita direct atribuțiile. Constituția nu prevede posibilitatea acestuia de a-și delega propriile atribuții, această operațiune realizându-se exclusiv în conformitate cu norma fundamentală anterior menționată, respectiv prin Decret al Președintelui de numire a unuia dintre membrii Guvernului în calitate de prim-ministru interimar.

72. Revine Curții a examina incidența art.107 alin.(3) din Constituție la speța de față, respectiv emiterea unei decizii prin care prim-ministrul își delegă unele atribuții, respectiv pe cele privind conducerea operativă a activității Guvernului României, unui viceprim-ministru, prin raportare la criticile formulate în prezenta sesizare.

73. Potrivit art.107 alin.(3) din Legea fundamentală, interimatul prim-ministrului intervine dacă acesta se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile. Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile prim-ministrului, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă prim-ministrul își reia activitatea în Guvern. Articolul 106 din Constituție, cu titlul marginal *Încetarea funcției de membru al Guvernului*, prevede că „*Funcția de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.*” Coroborând cele două texte fundamentale, rezultă că situațiile limitativ prevăzute de Constituție pentru care se declanșează procedura instituirii interimatului prim-ministrului sunt: demisia, pierderea drepturilor electorale, starea de incompatibilitate, decesul sau imposibilitatea exercitării atribuțiilor, ori alte cazuri prevăzute de lege.

74. Curtea constată că toate situațiile enumerate în art.106 din Constituție au ca element comun survenirea, în timpul exercitării mandatului, a unui act sau unei stări de fapt sau de drept obiective, care împiedică în mod indiscutabil exercitarea atribuțiilor specifice mandatului, determinând încetarea funcției de membru al Guvernului. Această caracteristică comună dezvăluie rațiunea pentru care legiuitorul constituant, atunci când a reglementat interimatul prim-ministrului, a făcut trimitere, în art.107 alin.(3) din Constituție, la situațiile limitativ și expres prevăzute în art.106, aplicabile oricărui membru al Guvernului, alăturând acestora, în considerarea calității sale cu totul distincte prin raportare la ceilalți membri ai Guvernului, și pe cea referitoare la imposibilitatea exercitării atribuțiilor prim-ministrului. Doar acest element comun, al factorului obiectiv, explică în mod rațional enumerarea acestor cazuri în cuprinsul aceleiași norme constituționale a art.107 alin.(3), prin utilizarea tehnicii normei de trimitere la art.106, pentru a defini în mod sistematizat, coerent și complet ipotezele ce justifică interimatul prim-ministrului. Astfel, dacă în cuprinsul art.106, cazurile de încetare a funcției de membru al Guvernului sunt determinate precis, limitativ și expres — demisia, revocarea, pierderea drepturilor electorale, starea de incompatibilitate și decesul —, legiuitorul constituant a utilizat sintagma analizată, ce are caracter de generalitate, pentru a acoperi orice altă situație care se caracterizează prin aceleași trăsături cu ale cazurilor limitativ enumerate, respectiv să fie real, obiectiv și insurmontabil și care conduce la același efect, cel al împiedicării obiective — *de jure sau de facto* — a exercitării în continuare a prerogativelor mandatului de prim-ministru.

75. Decizia nr.247/2018 reprezintă actul administrativ al prim-ministrului prin care un viceprim-ministru este împuternicit să exercite atribuțiile privind conducerea operativă a activității Guvernului României în perioada 6—13 august 2018. Analizând conținutul și efectele juridice ale acestei decizii, prin raportare la sensul sintagmei „*imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile*”, cuprins în art.107 alin.(3) din Constituție, astfel cum a fost explicat în prealabil, Curtea constată că nu sunt întrunite elementele caracteristice unei situații de imposibilitate a exercitării atribuțiilor specifice mandatului de prim-ministru, în considerarea argumentelor ce urmează a fi expuse.

76. Astfel, decizia fixează o perioadă scurtă de timp în care doar unele dintre atribuțiile prim-ministrului, și nu toate, urmează a fi exercitate de un alt membru al Guvernului. Potrivit Deciziei nr.247/2018, titularul de drept al funcției de prim-ministru își menține celelalte atribuții specifice, ceea ce indică, în mod indubitabil, deplina sa capacitate fizică, psihică și intelectuală de a le exercita. Or, **art.107 alin.(3) din Constituție, prin utilizarea substantivului „atribuțiilor”, are în vedere, în mod evident, o imposibilitate totală, care vizează neputința generală, absolută de exercitare a tuturor atribuțiilor specifice mandatului.** Doar astfel imposibilitatea poate fi obiectivă, deoarece, în discuție fiind capacitatea fizică și intelectuală a persoanei de a analiza și decide, nu se poate concepe că, în privința anumitor atribuții, aceasta are posibilitatea de a decide, iar cu privire la altele, nu.

77. Pe de altă parte, utilizarea substantivului „*atribuțiilor*” la forma articulată a pluralului în cuprinsul dispozițiilor art.107 alin. (3) din Legea fundamentală indică **plenitudinea de competență de care se bucură prim-ministrul interimar.** Așadar, mandatul constituțional al prim-ministrului interimar nu cunoaște

niciun fel de limitare, acesta fiind îndrituit direct de norma constituțională invocată să exercite aceleași atribuții ca și titularul de drept.

78. Din cele de mai sus rezultă, raportat la obiectul cererii de constatare a conflictului, că numirea unuia dintre viceprim-miniștri pentru a exercita unele atribuții ale prim-ministrului nu poate echivala cu instituirea *de facto* a unui prim-ministru interimar, **deoarece din cuprinsul Deciziei nr.247/2018 nu rezultă, pe de o parte, existența unei stări de imposibilitate totale, care ar împiedica în mod real, obiectiv și insurmontabil prim-ministrul titular de la exercitarea tuturor atribuțiilor sale, iar, pe de altă parte, din conținutul acesteia lipsește elementul esențial al plenitudinii de competență de care beneficiază, în temeiul Constituției, prim-ministrul interimar.** Cu alte cuvinte, nu se poate susține că Decizia nr.247/2018 ar avea, în fapt, aceleași efecte juridice cu cele specifice decretului prin care Președintele României numește, în temeiul art.107 alin.(3) din Constituție, un prim-ministru interimar care să exercite (toate) atribuțiile prim-ministrului, până la formarea noului Guvern. Decizia contestată are natura unui act administrativ prin care șeful Guvernului împuternicește unul dintre viceprim-miniștri să exercite unele dintre atribuțiile sale, și anume cele referitoare la conducerea operativă a activității Guvernului, pentru o perioadă scurtă și determinată.

79. Curtea reține că, spre deosebire de efectul Deciziei nr.247/2018, interimatul reglementat de art.107 alin.(3) din Constituție survine ca urmare a unui eveniment extraordinar intervenit în cursul exercitării mandatului prim-ministrului titular și reprezintă, prin urmare, o soluție temporară, tranzitorie și de excepție, prin care se mențin stabilitatea, continuitatea și buna funcționare a Guvernului, până la formarea unui nou Guvern, dacă starea imposibilității în care se află prim-ministrul titular nu încetează în termen de 45 de zile. Interimatul astfel instituit are în vedere, prin urmare, imposibilitatea obiectivă, reală și insurmontabilă în care se află prim-ministrul, fără a fi cunoscută perioada de timp în care această situație va persista. De aceea, pentru conducerea și coordonarea aceluiași Guvern, prim-ministrul interimar se bucură de plenitudine de competență, identică cu cea a prim-ministrului titular de drept, pe durata maximală a termenului de 45 de zile, însă lipsa titularului de drept al funcției peste acest termen determină, potrivit art.110 alin.(2) din Constituție, demiterea Guvernului și declanșarea procedurii formării unui nou Guvern.

80. Or, în speța de față, nu se poate pune problema riscului creării unei situații de instabilitate sau întrerupere a activității guvernamentale, prin absența prim-ministrului de la coordonarea și conducerea, în mod direct, a activității Guvernului pentru o perioadă de 8 zile (6—13 august 2018). Dimpotrivă, Decizia este emisă cu intenția evidentă de a asigura continuitatea în aceleași condiții a activităților specifice Guvernului, prin delegarea atribuțiilor cu caracter operativ unui viceprim-ministru. Prin urmare, nici ipoteza cuprinsă în art.107 alin.(3) fraza întâi, ultima teză — „*până la formarea noului Guvern*” — nu își găsește aplicarea în cazul de față.

81. În concluzie, Curtea constată că situația de drept și de fapt exprimată prin Decizia nr.247/2018 a prim-ministrului României nu corespunde ipotezei instituite de legiuitorul constituant la art.107 alin.(3) din Legea fundamentală, de vreme ce aceasta nu poate fi caracterizată drept o „imposibilitate de exercitare a atribuțiilor” ce configurează mandatul prim-ministrului, deoarece: a) lipsește elementul de obiectivitate, de veridicitate și de insurmontabilitate specific imposibilității de exercitare a atribuțiilor; b) competența atribuită prin actul prim-ministrului nu este una plenară, totală (ca în cazul prim-ministrului interimar desemnat prin decret al Președintelui), ci una partajată, limitată doar la acele atribuții ale prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului; c) elementul temporal al pretensei imposibilități este clar și de la bun început strict determinat în decizia prim-ministrului, fiind, în mod concret, limitat la 8 zile; d) împrejurările de fapt și de drept ce au generat emiterea Deciziei nr.247/2018 nu pot constitui ipoteze valide pentru instituirea interimatului prim-ministrului, ce are ca scop final și esențial formarea noului Guvern. Prin urmare, art.107 alin.(3) din Constituție nu poate fi incident în cauză.

82. Întrucât nu sunt întrunite condițiile art.107 alin.(3) din Legea fundamentală cu privire la starea de imposibilitate a prim-ministrului de a-și exercita atribuțiile, nu poate fi reținută nici critica autorului sesizării referitoare la „omisiunea” prim-ministrului de a-l înștiința pe Președinte cu privire la imposibilitatea în care acesta se află. Așadar, prim-ministrul nu s-a aflat într-o stare de imposibilitate care să necesite încunoștințarea Președintelui în scopul inițierii procedurii pentru numirea unui prim-ministru interimar, în conformitate cu art.107 alin.(3) din Constituție.

83. De altfel, Curtea observă că Decizia nr.247/2018 se înscrie în practica guvernamentală constantă în materie care demonstrează faptul că, în decursul anilor, prim-miniștrii în funcție au procedat similar cu privire la delegarea atribuțiilor prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României. Astfel, în perioada decembrie 2013 — august 2017, prim-miniștrii au emis în total 7 decizii similare ca obiect cu Decizia nr.247/2018, fără a fi contestate de șeful statului, cu atât mai puțin să constituie motiv de sesizare a Curții Constituționale pentru soluționarea unei cereri de constatare a unui conflict juridic de natură constituțională.

84. Practica prezidențială în materie este de asemenea constantă, în sensul că, în perioada decembrie 1999 — ianuarie 2018 pot fi identificate 5 cazuri de decrete ale Președintelui statului pentru

de desemnarea unui membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, în toate aceste cazuri fiind vorba despre decrete prealabile formării unui nou Guvern, cu o singură excepție, respectiv Decretul nr.565/2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.445 din 22 iunie 2015, emis ca urmare a unei scrisori a prim-ministrului în funcție adresate Președintelui, prin care informa cu privire la starea sa de sănătate, ce a constituit motiv de imposibilitate a exercitării atribuțiilor. Această situație de fapt și de drept este, însă, cu totul diferită de cea care a justificat emiterea Deciziei nr.247/2018 a prim-ministrului — contestată prin prezenta cerere.

85. În sfârșit, analizând dispozițiile constituționale și legale din 18 state din Europa, referitoare la procedura de înlocuire a prim-ministrului pe perioada absenței sale, Curtea constată că în 15 state, legislația prevede prerogativa prim-ministrului de a numi, prin act propriu, un înlocuitor pe perioada absenței/concediului sau imposibilității sale temporare de a-și exercita atribuțiile. Acesta este, de regulă, viceprim-ministrul (sau unul dintre aceștia) sau ministrul cu cea mai mare vechime în funcție/cel mai în vârstă sau un alt ministru (Austria, Bulgaria, Cehia, Estonia, Finlanda, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia);

c) **Posibilitatea creării unui blocaj instituțional**

86. Dată fiind concluzia de la pct.b) al analizei de față, Curtea urmează să constate, în consecință, faptul că, nefiind incident textul constituțional pretins încălcat, respectiv art.107 alin.(3) din Constituție, nu a existat nici aptitudinea/capacitatea pretinsului conflict de a genera un blocaj instituțional. Condițiile stabilite de Curtea Constituțională pe cale jurisprudențială pentru a fi constatată existența unui conflict juridic de natură constituțională sunt subsecvente și cumulative. Constatarea încălcării unui text fundamental reprezintă condiția *sine qua non* pentru examinarea în continuare a condiției privind generarea unui blocaj instituțional. Doar întrunirea cumulativă a acestor condiții conduce la concluzia existenței unui veritabil conflict juridic de natură constituțională, în sensul acestui concept precizat în jurisprudența Curții Constituționale. Or, neexistând o încălcare a textului constituțional invocat, acesta nefiind incident, Curtea constată că nu a existat nici posibilitatea generării unui blocaj instituțional.

87. Având în vedere considerentele expuse, dispozițiile art.146 lit.e) din Constituție, precum și prevederile art.11 alin. (1) lit.A.e), ale art.34 și 35 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge cererea formulată de Președintele României și constată că nu există conflict juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, în legătură cu emiterea de către prim-ministru a Deciziei nr.247/2018 pentru exercitarea unor atribuții.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din 12 septembrie 2018.

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția pronunțată, cu majoritate de voturi, de Curtea Constituțională **formulăm prezenta opinie separată,**

considerând că **cererea formulată de Președintele României se impunea a fi admisă, să se constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, și să se dispună obligarea prim-ministrului ca, ori de câte ori apreciază că se află într-o împrejurare care îl pune în imposibilitatea exercitării atribuțiilor, să urmeze procedura prevăzută de art.107 alin.(3) din Constituție,**

pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare:

1. **Motivarea autorului sesizării**

În motivarea cererii formulate, Președintele României a solicitat Curții Constituționale să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, determinat de desemnarea, prin decizie a prim-ministrului, a unui alt membru al Guvernului în vederea exercitării cu caracter temporar a atribuțiilor de prim-ministru, în condițiile în care Președintele României are, potrivit art.107 alin.(3) din Constituție, competența de a desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, în situația în care prim-ministrul se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile.

În susținerea sesizării formulate, Președintele României a arătat că:

- La data de 31 iulie 2018, prim-ministrul României a decis ca, în perioada 6—13 august 2018, unul dintre membrii Guvernului, respectiv unul dintre viceprim-miniștri, să exercite atribuțiile prim-ministrului privind conducerea operativă a activității Guvernului României (în acest sens a fost emisă Decizia nr.247/2018 pentru exercitarea unor atribuții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.667 din 31 iulie 2018).

- Această conduită a prim-ministrului a fost de natură să afecteze **rolul constituțional al Guvernului, structura și desfășurarea activității Guvernului, conducând la fragmentarea arbitrară a atribuțiilor acestei autorități constituționale în atribuții operative și atribuții neoperative**. Astfel, funcționarea Guvernului României este plasată în afara cadrului constituțional, cu consecințe multiple ce vizează inclusiv posibilitatea Președintelui României de a-și îndeplini competența constituțională de a desemna un prim-ministru interimar, în condițiile art.107 alin.(3) din Constituție.

- Prin decizia sa de a stabili că un ministru urmează să exercite conducerea Guvernului, prim-ministrul a încălcat dispozițiile art.107 alin.(1), pe cele ale art.107 alin.(3) raportat la art.110 alin.(2) din Constituție, precum și pe cele ale art.1 alin.(5) din Legea fundamentală în componenta sa referitoare la supremația Constituției, precum și principiul colaborării loiale, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

2. Analiza criticilor de neconstituționalitate

2.1. Problema de drept ce se impune a fi dezlegată de Curtea Constituțională vizează posibilitatea prim-ministrului de a stabili ca un alt membru al Guvernului să exercite atribuțiile prim-ministrului de conducere a activității Guvernului.

Situațiile obiective sau subiective ce pot interveni în viața persoanei ce deține funcția de prim-ministru nu sunt de natură să o plaseze automat în imposibilitatea exercitării atribuțiilor. De aceea, în ipoteza unei împrejurări în care prim-ministrul ar fi nevoit să se îndeparteze temporar de activitatea Guvernului, acesta urmează să aprecieze — desigur, în măsura în care acest lucru este posibil — cu privire la exercitarea propriilor atribuții, fie în sensul păstrării și continuării exercitării acestora (mai ales în condițiile dezvoltării tehnologiei în domeniul comunicațiilor), fie să comunice Președintelui României situația în care se află, în vederea desemnării unui prim-ministru interimar. În ipoteza în care situația survenită nu îl plasează pe prim-ministru în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile — însă îl îndepartează temporar de activitatea Guvernului — **atribuțiile prim-ministrului nu pot fi nici fragmentate și nici temporar cedate, fără ca în acest mod să nu fie încălcată voința legiuitorului constituant.**

2.2. Rolul constituțional și specificul atribuțiilor prim-ministrului

Legiuitorul constituant nu a consacrat prim-ministrului posibilitatea de a desemna un alt membru al Guvernului în vederea exercitării chiar și cu caracter temporar a atribuțiilor sale. Această competență este acordată exclusiv Președintelui României care, în conformitate cu prevederile art.107 alin.(3) din Constituție, în cazul în care prim-ministrul se află în una dintre situațiile prevăzute la art.106 din Constituție (demisie, revocare, pierderea drepturilor electorale, deces, alte cazuri prevăzute de lege) ori este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, desemnează un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar.

Această concluzie se desprinde nu numai din analiza și interpretarea sistematică a prevederilor constituționale ale art. 107 alin.(1) și (3), art.110 alin.(2) și art.85, cu cele ale dispozițiilor Legii nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, dar aceasta a fost și voința legiuitorului constituant — originar, cât și derivat, în același sens fiind și opiniile exprimate în literatura juridică de specialitate.

Legea fundamentală consacră prim-ministrului un statut juridic distinct și bine determinat prin modul de desemnare, numire, înlocuire și prin atribuțiile acestuia ce rezultă din:

- dispozițiile constituționale ale **art.85 și ale art.103**, ce prevăd că atât **desemnarea, cât și formarea** întregului Guvern sunt indisolubil legate de persoana ce urmează a îndeplini funcția de prim-ministru;

- dispozițiile **art.107 alin.(1)** din Constituție, potrivit cărora prim-ministrul **conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia**, respectând atribuțiile ce le revin; de asemenea, prim-ministrul prezintă Camerei Deputaților sau Senatului rapoarte și declarații cu privire la politica Guvernului, care se dezbate cu prioritate;

- atribuțiile conferite de Constituție și de lege se exercită de prim-ministru până la încetarea mandatului Guvernului. Astfel, potrivit **art.110 alin.(2) din Constituție**, Guvernul este demis la data retragerii de către Parlament a încrederii acordate sau dacă prim-ministrul se află în una dintre situațiile prevăzute la art.106, cu excepția revocării, ori este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

Atribuția/competența conferită prin Constituție prim-ministrului de a conduce Guvernul și de a coordona activitatea membrilor acestuia îi conferă prim-ministrului o poziție distinctă în raport cu ceilalți

miniștri, ce îi permite, în temeiul **Legii nr.90/2001** privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor:

- să convoace și să conducă ședințele de Guvern;
- să semneze în numele Guvernului actele acestuia și să le promoveze;
- să reprezinte instituția în relația cu celelalte autorități;
- să ia orice alte decizii în limitele competențelor sale;
- să beneficieze de o autoritate de necontestat în interiorul Guvernului, legiuitorul stabilind că, atunci când în Cabinet nu se poate ajunge la consens, deciziile sunt luate de către prim-ministru.

Din analiza acestor dispoziții referitoare la rolul constituțional și specificul atribuțiilor prim-ministrului rezultă că:

— **prim-ministrul își exercită atribuțiile constituționale și legale pe toată durata mandatului Guvernului;**

— **competența de a conduce Guvernul are un caracter unitar și este atribuită de Constituție exclusiv prim-ministrului, respectiv prim-ministrului interimar desemnat de Președintele României, în condițiile art.107 alin.(3) din Constituție;**

— **prim-ministrul interimar va exercita toate atribuțiile prim-ministrului, Legea fundamentală neconținând vreo dispoziție din care să rezulte o limitare a exercitării acestora;**

— **competența de a conduce Guvernul nu poate fi fragmentată/fracționată prin voința exclusivă a titularului funcției;**

— **prim-ministrul își exercită atribuțiile permanent și neîntrerupt oriunde s-ar afla (inclusiv în vacanță, în deplasări externe);** însă, ori de câte ori acesta ar aprecia că se află într-o imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, devin incidente prevederile constituționale referitoare la interimatul funcției de prim-ministru;

— **prim-ministrul nu are un drept propriu de a propune persoana ce va fi desemnată să exercite atribuțiile de prim-ministru în absența acestuia; Președintele României este singura autoritate competentă să constate imposibilitatea exercitării de către acesta a atribuțiilor, caz în care desemnează un prim-ministru interimar dintre ceilalți membri ai Guvernului; în acest sens, Constituția recunoaște un drept exclusiv al Președintelui României de a alege dintre membrii Guvernului persoana ce va fi desemnată prim-ministru interimar. Interimatul nu poate dura mai mult de 45 de zile.**

Orice interpretare potrivit căreia prim-ministrul ar putea să decidă el însuși ca un alt membru al Guvernului să exercite atribuțiile de prim-ministru:

— ar goli de conținut dispozițiile art.107 alin.(1) și (3) și art.110 alin.(2) din Constituție, în ceea ce privește rolul constituțional al prim-ministrului și exercitarea unor competențe proprii ale Președintelui României, întrucât:

• ar însemna să se permită ca exercitarea atribuțiilor prim-ministrului de către o altă persoană decât cea investită de Parlament să fie posibilă pe o durată nelimitată; o asemenea ipoteză, nefiind prevăzută în Constituție, dar nici în Legea nr.90/2001, nu beneficiază de niciun regim juridic (durată, condiții și efecte); spre deosebire de aceasta, interimatul funcției de prim-ministru are prevăzută durată maximă (o perioadă de cel mult 45 de zile), precum și consecința depășirii termenului constituțional, respectiv încetarea mandatului Guvernului, în condițiile art.110 alin.(2) din Constituție;

— ar echivala cu încălcarea ansamblului de dispoziții constituționale ce reglementează organizarea și funcționarea Guvernului, precum și raporturile acestuia cu autoritățile și instituțiile publice, în general, cu Parlamentul și cu Președintele României, în special.

2.3. Constituția nu conferă prim-ministrului posibilitatea de a-și delega atribuțiile

În ceea ce privește posibilitatea ca prim-ministrul să își poată delega atribuțiile, **legiuitorul constituant — atât cel original, cât și cel derivat — a exclus această competență din conținutul normativ al Legii fundamentale**, indiferent de motiv (lipsește din țară sau absentează din alt motiv, imposibilitatea este generată de o situație medicală sau personală etc.).

• Între **tezele Proiectului de Constituție adoptate în anul 1991**, în cadrul titlului III, capitolul III, secțiunea 1, mai exact în **teza 5**, se prevedea:

„Prim-ministrul conduce guvernul, coordonează activitatea miniștrilor, cu respectarea atribuțiilor ce le revin potrivit legii și răspunde de activitatea acestuia în fața Parlamentului. **În cazul în care prim-ministrul delegă, potrivit legii, altui membru al guvernului unele din atribuțiile sale, răspunderea în fața Parlamentului pentru modul de exercitare a acestor atribuții aparține prim-ministrului.** Dacă prim-ministrul este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al guvernului să gireze funcția de prim-ministru pe o perioadă ce nu poate depăși 15 zile. Prevederile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai guvernului” (A se

vedea Geneza Constituției României — Lucrările Adunării Constituante, Ed. R.A. Monitorul Oficial, București, 1998, pag. 450; Adunarea Constituantă, 11 iulie 1990 — 21 noiembrie 1991, Ed. R.A. Monitorul Oficial, București, 1998, pag. 68).

• Referitor la posibilitatea prim-ministrului de a-și delega atribuțiile, **în cadrul dezbaterilor Adunării Constituante legiuitorul constituant originar a respins ideea ca un prim-viceprim-ministru unic să îl poată înlocui pe prim-ministru ori ca prim-ministrul să își poată delega o parte din atribuții unui alt ministru** (A se vedea stenograma ședinței Adunării Constituante din data de 23 aprilie, Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr.12 din 25 aprilie 1991, stenograma ședinței Adunării Constituante din data de 24 aprilie 1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr.13 din 26 aprilie 1991, stenograma ședinței Adunării Constituante din data de 5 noiembrie 1991, Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr.33 din 7 noiembrie 1991).

Astfel, **deși teza 5 — din cadrul titlului III, capitolul III, secțiunea 1 — a fost inițial însușită, soluțiile adoptate de Adunarea Constituantă** cu privire la raporturile constituționale dintre autoritățile publice (titlul III din Constituție) **cu prilejul dezbaterii tezei menționate au condus Comisia de redactare a Proiectului de Constituție la elaborarea unui text (art.105 din proiect), din care posibilitatea prim-ministrului de a-și delega atribuțiile a fost eliminată.**

Referitor la acest articol 105 al Proiectului de Constituție, în cadrul dezbaterilor din Comisie s-a depus un amendament care viza reintroducerea ipotezei delegării. Potrivit Raportului Comisiei de redactare, cu privire la art.105 (devenit art.106), **a fost formulat un amendament** (înscris în Raport sub nr.755), prin care se solicita completarea și restructurarea acestui articol astfel: „Prim-ministrul desemnează din cadrul membrilor Guvernului un locțiitor al său. Acesta preia temporar funcția prim-ministrului dacă acesta este în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile(...)”. **Din conținutul aceluiași raport rezultă că amendamentul a fost respins de Comisie cu următoarea motivare: „Potrivit principiului simetriei juridice, și funcțiile cu titlu interimar trebuie ocupate prin respectarea, pe cât posibil, a procedurii de investire a titularului. De vreme ce actul juridic final prin care o persoană fizică dobândește calitatea de prim-ministru este decretul prezidențial de numire, se subînțelege că și numirea unui locțiitor al prim-ministrului trebuie să fie rezultatul manifestării aceleiași voințe juridice. De altfel, experiența istorică a confirmat că soluția propusă este extrem de periculoasă”.** (A se vedea Geneza Constituției României — Lucrările Adunării Constituante, Ed. R.A. Monitorul Oficial, București, 1998, pag. 647).

De altfel, și din dezbaterile asupra titlul III al Proiectului de Constituție — ce au avut loc în ședința Adunării Constituante din 5 noiembrie 1991 — rezultă că amendamentul stipulat la poziția 755 a fost retras (A se vedea Geneza Constituției României — Lucrările Adunării Constituante, Ed. R.A. Monitorul Oficial, București, 1998, pag. 752).

În lucrarea intitulată „Odiseea elaborării Constituției” se reține că: «articolul 106 (prim-ministrul), în Proiect art.105, într-o primă discuție a fost adoptat fără probleme, în versiunea Proiectului, ca ulterior, cu prilejul corelărilor generale, să sufere două modificări: a) la alin.2 s-a introdus încă o teză: „interimatul pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor încetează dacă prim-ministrul își reia activitatea în Guvern” și b) la alin.3 s-a schimbat termenul de 15 zile în 45 de zile.» (A se vedea Antonie Iorgovan, Odiseea elaborării Constituției — fapte și documente, oameni și caractere — cronică și explicații, dezvăluiri și meditații, Ed. Uniunii Vatra Românească, Târgu Mureș, 1998, pag. 509 și pag. 573, notele nr.86—88). Astfel, alin.(2) al art.106 din Constituție, în forma adoptată în anul 1991, stipula: „Dacă prim-ministrul se află într-una din situațiile prevăzute la articolul 105 sau este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile prim-ministrului, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă prim-ministrul își reia activitatea în Guvern.”

• **Voința legiuitorului constituant originar în ceea ce privește imposibilitatea prim-ministrului de a-și delega atribuții a fost menținută și de legiuitorul constituant derivat în cadrul revizuirii Legii fundamentale din anul 2003,** textul analizat suferind o singură modificare ce viza includerea revocării ca excepție de la cauzele de încetare a funcției de prim-ministru.

Așadar, voința constituantului — neechivocă și nesusceptibilă de interpretări — a fost aceea de a nu permite prim-ministrului să desemneze un alt membru al Cabinetului care să preia temporar funcția prim-ministrului sau atribuții ale acestuia.

În același sens este și jurisprudența anterioară a Curții Constituționale.

Astfel, prin **Decizia nr.358/2018 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 7 iunie 2018,** Curtea Constituțională, statuând că are rolul de a identifica voința constituantului originar, împreună cu motivațiile care au stat la baza acesteia, apelând, astfel, la metoda istorică de interpretare, a reținut: „în măsura în care această voință este neechivocă și nesusceptibilă de interpretări, **Curtea nu se poate îndepărta de la voința constituantului originar, în sensul că, prin mijlocirea altor metode de**

interpretare, să dea o nouă/altă interpretare textului constituțional în discuție, pentru că altminteri s-ar substitui legiuitorului constituant originar. Or, interpretarea nu este o activitate generatoare de norme juridice, ci de explicitare a acestora (a se vedea, cu privire la interpretarea normelor juridice, Decizia nr.619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 30, și Decizia nr.61 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.219 din 30 martie 2017, paragraful 36).”

În acord cu voința legiuitorului constituant, Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor nu îi consacră prim-ministrului posibilitatea de a-și delega atribuțiile. Astfel, deși din art.48 coroborat cu art.51 din Legea nr.90/2001 rezultă că, în cazul în care un ministru, din diferite motive, nu își poate exercita atribuțiile curente, va putea desemna un secretar de stat în vederea exercitării acestor atribuții, înștiințându-l pe prim-ministru despre aceasta; **pentru prim-ministru o asemenea ipoteză nu este reglementată.**

De altfel, și în literatura juridică de specialitate a fost constant exprimată opinia potrivit căreia **prim-ministru nu își poate delega atribuțiile, chiar dacă lipsește din țară sau absentează din alt motiv. Numai Președintele României poate da o asemenea delegare prin numirea unui prim-ministru interimar.**

Această opinie se regăsește în toate lucrările de referință din 1992 și până în prezent ce privesc Legea fundamentală (Constituția României comentată și adnotată, R.A. Monitorul Oficial, București, 1992, pag. 235; Constituția României revizuită — comentarii și explicații, Ed. All Beck, București, 2004, pag. 182; Constituția României — Comentariu pe articole — coordonatori, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pag. 993—996).

Doar o asemenea soluție este compatibilă cu votul de încredere primit de prim-ministru din partea Parlamentului — asigurând respectarea principiului simetriei actelor juridice — și este în acord cu voința legiuitorului constituant.

Eliminarea de către legiuitorul constituant originar a posibilității delegării și menținerea ipotezei de la alin.(2) al art. 105 — devenit alin.(2) al art.106 din Constituție până la revizuire și, ulterior acesteia, alin.(3) al art.107 — conduce la concluzia că prin sintagma „imposibilitate de a-și exercita atribuțiile” se înțelege orice împrejurare care — prin propria apreciere a prim-ministrului sau prin efectul unei evaluări externe (medicale, spre exemplu) — îl pune pe acesta în situația de a nu-și putea exercita atribuțiile. În oricare dintre ipoteze, prim-ministru nu își poate desemna un înlocuitor pentru tot sau pentru o parte dintre atribuțiile sale, singura soluție prevăzută de legiuitorul constituant fiind mecanismul desemnării prim-ministrului interimar de către Președintele României. Numai în acest mod se asigură deplina respectare a dispozițiilor art.85 și art.103 din Constituție — față de care cele ale art.107 alin.(3) sunt simetrice — și se înlătură posibilitatea eludării, prin recurgerea la delegare, a consecințelor prevăzute în art.110 alin.(2) din Constituție.

Or, prin omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștința Președintelui României imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile și prin acțiunea acestuia de a desemna un alt membru al Guvernului să exercite, cu caracter temporar, atribuțiile de prim-ministru, emițând un act cu depășirea competențelor stabilite de Legea fundamentală, prim-ministru s-a situat în afara cadrului constituțional prevăzut de art.107 alin.(3) din Constituție.

Prin această conduită, prim-ministru a încălcat și art.1 alin. (5) din Legea fundamentală în componenta sa referitoare la supremația Constituției, precum și principiul colaborării loiale, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

Prin emiterea Deciziei nr.247/2018, prim-ministru și-a arogat o competență care aparține unei alte autorități, respectiv Președintelui României, dând naștere unui conflict juridic de natură constituțională ce afectează funcționarea Guvernului României care, astfel, este plasat în afara cadrului constituțional.

De altfel, **preambulul Deciziei prim-ministrului nr.247/2018 nu cuprinde nici motivul de fapt și nici temeiul juridic ce ar permite desemnarea unui alt membru al Guvernului să exercite atribuțiile prim-ministrului.** Art.19 din Legea nr.90/2001, invocat ca unic temei de drept, vizează competența generală a prim-ministrului de a emite decizii, în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin. Însă această competență generală de a emite decizii poate fi exercitată numai dacă prim-ministru are, potrivit legii, atribuția respectivă. Or, așa cum am arătat, nici Constituția și nici Legea nr.90/2001 nu recunosc prim-ministrului dreptul de a-și delega atribuțiile.

Deși efectele actului prin care prim-ministru și-a exercitat o competență nerecunoscută de Constituție s-au epuizat, conflictul juridic de natură constituțională subzistă.

Acest conflict are în vedere funcționarea Guvernului și modul în care prim-ministru își exercită atribuțiile constituționale și, în mod special, aceea de a conduce Guvernul și de a coordona activitatea membrilor acestuia.

Ori de câte ori prim-ministrul nu mai dorește (indiferent de rațiunea avută în vedere) sau nu mai poate să exercite atribuțiile de prim-ministru, acesta nu poate recurge la delegarea unora dintre atribuțiile sale, ci trebuie să recurgă la mecanismul prevăzut de art.107 alin.(3) din Constituție. Orice altă conduită îl plasează pe prim-ministru în afara Constituției.

Deși în Decizia nr.247/2018 se menționează că prim-ministrul a delegat viceprim-ministrului atribuțiile sale privind conducerea operativă a activității Guvernului României, **înțelesul sintagmei „conducerea operativă a activității Guvernului României” nu poate fi identificat și nu se suprapune cu activitatea curentă a oricărei instituții publice. prim-ministrul nu a delegat atribuții ce țin de managementul curent al unei instituții publice, în sensul uzual al noțiunii. Operând cu un artificiu lingvistic au fost practic eludate dispozițiile art.107 alin.(1) din Constituție, lăsându-se să se înțeleagă că atribuția constituțională de a conduce activitatea Guvernului este diferită de cea de conducere operativă a Guvernului. Or, acestea sunt indisolubil legate. Ori de câte ori legiuitorul a dorit să partajeze această conducere, a făcut-o expres. Or, Legea nr.90/2001 nu face o astfel de distincție.**

Voința legiuitorului — constituent și ordinar — a fost aceea ca titularul funcției de prim-ministru sau prim-ministrul interimar desemnat de Președintele României să exercite toate atribuțiile de prim-ministru, și nu doar o parte dintre ele. Cu privire la Guvern nu poate fi vorba de o conducere partajată și cu atât mai puțin de exercitarea concomitentă de către două persoane a aceleiași atribuții constituționale — conducerea Guvernului.

Prin acțiunea prim-ministrului de a desemna un alt membru al Guvernului să exercite, cu caracter temporar, atribuții de prim-ministru, emițând un act cu depășirea competențelor stabilite de Legea fundamentală, corelativ cu omisiunea prim-ministrului de a aduce la cunoștința Președintelui României imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile, în situația în care nu a dorit să își mai exercite toate atribuțiile, prim-ministrul s-a situat în afara cadrului constituțional prevăzut de art.107 din Constituție.

□

Pentru aceste considerente, **s-ar fi impus ca instanța de contencios constituțional să admită cererea formulată de Președintele României, să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între prim-ministrul României, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, și să dispună obligarea prim-ministrului ca, ori de câte ori apreciază că se află într-o împrejurare care îl pune în imposibilitatea exercitării atribuțiilor, să urmeze procedura prevăzută de art.107 alin.(3) din Constituție.**

Judecător,
Dr. Livia Doina Stanciu